

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného **P., s. r. o., so sídlom P.**, zastúpeného F. P., s. r. o., so sídlom G., proti povinnej **A. C., nar. X. bytom M.**, o vymoženie pohľadávky v sume **386,38 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 9Er/1809/2006, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17CoE/147/2012-40 z 1. augusta 2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie oprávneného **o d m i e t a .**

Návrh na prerušenie konania **z a m i e t a .**

Povinnnej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Prievidza uznesením č. k. 9Er/1809/2006-23 z 5. apríla 2012 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Druhým výrokom zamietol žiadosť súdneho exekútora o priznanie trov exekúcie.

Vychádzal zo zistenia, že exekučným titulom, na podklade ktorého sa vedie exekučné konanie, je rozhodcovský rozsudok sp. zn. SR 0059/06 zo dňa 16. februára 2006, ktorý vydal Stály rozhodcovský súd na základe zmluvy o úvere č. 3460471 z 12. augusta 2005, uzavretej medzi oprávneným a povinným, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú Všeobecné obchodné podmienky poskytnutia úveru (ďalej aj „obchodné podmienky“). Okresný súd predmetnú zmluvu posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu v zmysle ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže zo zmluvy nevyplýva, že by povinná pri uzavieraní tejto zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Na druhej strane je zrejmé, že oprávnený uzatváral predmetnú zmluvu v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (vyplýva to o. i. z výpisu z obchodného registra), a preto sa považuje

za dodávateľa. Povinná nemohla individuálne ovplyvniť obsah zmluvných dojednaní, tieto boli vopred pripravené na predtlačenom formulári, keďže sa uzatvárali vo viacerých prípadoch pre veľký počet spotrebiteľov. Je preto zrejmé, že finančné prostriedky boli povinnej poskytnuté ako spotrebiteľovi.

Ďalej okresný súd zistil, že povinná si riadne neplnila svoje povinnosti vyplývajúce z vyššie uvedenej zmluvy, preto si oprávnený uplatnil svoje nároky v rozhodcovskom konaní v zmysle rozhodcovskej doložky obsiahnutej v článku 17 obchodných podmienok. Okresný súd sa v tejto súvislosti zaoberal otázkou, či je možné v rámci spotrebiteľskej zmluvy uzatvoriť platnú rozhodcovskú doložku a dospel k záveru, že takéto zmluvné dojednanie nemožno v spotrebiteľskej zmluve úplne vylúčiť. Potvrďuje to aj judikatúra Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorý v odôvodnení svojho rozhodnutia sp. zn. 32 Cdo 2282/2008 uviedol, že rozhodovanie sporov v rozhodcovskom konaní je porušením čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, pokiaľ majú účastníci konania možnosť ovplyvniť, aký rozhodca (či skupina rozhodcov) bude o ich právach a povinnostiach v súlade s platnou rozhodcovskou zmluvou rozhodovať. V prejednávanej veci však bola voľba rozhodcovského súdu a osoby rozhodcu uskutočnená jednostranne, keďže ustanovenie rozhodcovského súdu na predtlačenom zmluvnom formulári časovo predchádzalo rozhodnutiu povinnej si finančné prostriedky touto cestou obstaráť, čiže predtým, ako povinná k uzavretiu zmluvy vôbec pristúpila. Jednostrannosť a nekalosť tohto zmluvného dojednania videl okresný súd v tom, že subjektom, ktorý v danom prípade definuje, ako sa budú prípadné spory riešiť, je veriteľ (oprávnený), pretože on zostavil znenie rozhodcovskej doložky vo svojej vopred pripravenej formulárovej zmluve, ktorú používa v rámci svojej podnikateľskej činnosti v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu. Podľa názoru okresného súdu je dojednanie rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve neprijateľnou podmienkou, ktorá je v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Spotrebiteľ sa totiž v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah. Povaha zmluvy je adhézna, spotrebiteľ ju preto mohol len ako celok prijať alebo odmietnuť. Obsah rozhodcovskej doložky bol dodávateľom vopred pripravený a len ťažko možno predpokladať, že spotrebiteľ si bol vedomý všetkých dôsledkov, ktoré so sebou také zmluvné dojednanie prináša.

Okresný súd poukázal na to, že výkladovým pravidlom pre posudzovanie neprimeranej povahy zmluvnej podmienky sú príslušné ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej aj „smernica 93/13/EHS“), vrátane jej prílohy, ktorých použitie sa opiera o nepriamy účinok práva Európskej únie na právne poriadky členských štátov, spočívajúci v povinnosti konformného výkladu. Keďže zmyslom a cieľom právnych noriem, týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa je poskytnúť spotrebiteľom minimálne takú úroveň ochrany, aká je stanovená smernicou 93/13/EHS, je povinnosťou vnútroštátneho súdu vykladať predmetné ustanovenia smernice a vnútroštátneho práva tak, aby bol dosiahnutý účel sledovaný smernicou. Svoj názor o neprimeranej povahe predmetnej rozhodcovskej doložky oprel exekučný súd tiež o rozhodnutie Súdneho dvora (ES) vo veci C-243/08 zo 4. júna 2009 (Pannon GSM Zrt. c. Erzsébet Sustikné Győrfi), kde Súdny dvor konštatoval, že vopred stanovená podmienka v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a dodávateľom v zmysle smernice 93/13/EHS, ktorá nebola individuálne dohodnutá a ktorá priznáva právomoc pre všetky spory zo zmluvy súdu, v obvode ktorého sa nachádza sídlo predajcu alebo dodávateľa, spĺňa všetky podmienky, aby mohla byť z hľadiska smernice 93/13/EHS kvalifikovaná ako nekalá. Podľa stanoviska Súdneho dvora spĺňa všetky podmienky „nekalosti“ v zmysle smernice už len samotné zmluvné dojednanie, podľa ktorého je na riešenie sporov zo spotrebiteľskej zmluvy príslušný všeobecný súd, v ktorého obvode má dodávateľ sídlo, namiesto všeobecného súdu spotrebiteľa. V prejednávanej veci však nielen že nerozhodoval všeobecný súd, ale rozhodoval rozhodcovský súd zvolený oprávneným so sídlom v Bratislave.

Okresný súd ďalej poukázal aj na úpravu obsiahnutú v zákone č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoRK“), podľa ktorej je možné za podmienok upravených v ust. §§ 40 až 43 tohto zákona, napadnúť vydaný rozhodcovský rozsudok žalobou na súde a tak dosiahnuť jeho zrušenie. Pri posudzovaní platnosti rozhodcovskej doložky však súd nie je viazaný návrhom v prípade, že ide o absolútnu neplatnosť, ku ktorej prihliada z úradnej povinnosti. Aj Európsky súdny dvor vo svojom rozsudku z 21. novembra 2002, Cofidis (C-473-00, Zb. s. I-10875, bod 34) uviedol, že ochrana, ktorú smernica poskytuje spotrebiteľom, sa rozširuje na prípady, keď spotrebiteľ, ktorý uzavrel s predajcom alebo dodávateľom zmluvu obsahujúcu nekalú podmienku, nenamieta nekalý charakter tejto podmienky, pretože buď nepozná svoje práva alebo je odradený ich uplatniť z dôvodu nákladov, ktoré by súdne konanie predstavovalo.

V tomto smere je úlohou súdu, ktorý vo veci rozhoduje, vyrovnávať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a dodávateľom a posudzovať tak ex offio prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky – rozhodcovskej doložky, aj keď to spotrebiteľ nenamieta.

Napokon okresný súd poukázal aj na úpravu obsiahnutú v Občianskom zákonníku, ktorý v ust. § 53 ods. 1 (v znení platnom ku dňu uzavretia zmluvy) zakotvil všeobecný zákaz akéhokoľvek zmluvného dojednania, ktoré vytvorí v právach a povinnostiach zmluvných strán značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa. Neprijateľné podmienky sú dopĺňované aj samotnou právnou úpravou, keď s účinnosťou od 1. januára 2008 bola do ustanovenia § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka výslovne zavedená aj neprijateľná podmienka (pod písmenom r/) vyžadovania od spotrebiteľa, aby svoje spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka je treba vykladať v spojení s ust. § 106 Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), ktoré pri platnej rozhodcovskej zmluve (doložke) bráni konaniu pred štátnym súdom. Ak rozhodcovská doložka dáva na výber medzi štátnym a rozhodcovským súdom, ale pre prípad vyvolania rozhodcovského konania dodávateľom, sa spotrebiteľ musí podrobiť rozhodcovskému konaniu, nie je možné poskytnúť súdnu ochranu v rámci exekúcie, ak je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok. Rozhodcovskú doložku je preto potrebné vykladať tak, že neodporuje citovanému zákonnému ustanoveniu iba vtedy, ak práva v exekúcii uplatňuje ako oprávnený spotrebiteľ.

Na základe uvedeného okresný súd zhrnul, že rozhodcovská doložka, obsiahnutá v zmluvných dojednaniach zmluvy o úvere, spĺňa všetky podmienky na to, aby mohla byť tak z pohľadu ustanovení §§ 53 a 54 Občianskeho zákonníka v znení platnom ku dňu uzavretia zmluvy, ako aj z pohľadu smernice 93/13/EHS kvalifikovaná ako nekalá. Zároveň je táto doložka tiež v rozpore s ust. § 6 ods. 1, § 8 a § 9 ZoRK, čo spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. Existujúca, ale neplatná rozhodcovská doložka, nemôže byť základom právomoci rozhodcovského súdu a ak si rozhodca z takto uzavretej rozhodcovskej doložky odvodil svoju právomoc a na tomto základe rozhodol, nemožno také rozhodnutie považovať za vydané na to oprávnenou osobou. Uvedené spôsobuje, že pred podaním návrhu na vykonanie exekúcie neprebehlo riadne rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom by bol rozhodcovský rozsudok, na podklade ktorého by mohla byť vedená exekúcia. Preto, aj keď bolo vo veci vydané poverenie pre súdneho exekútora, súd opätovne prehodnotil podmienky pre ďalšie trvanie

exekúcie a po tom, ako zistil, že rozhodcovský rozsudok je nespôsobilý exekučný titul (vzhľadom na absenciu právomoci rozhodcu v danej veci konať), vyhlásil exekúciu za neprípustnú.

Na odvolanie oprávneného Krajský súd v Trenčíne (ako súd odvolací) rozhodol uznesením č. k. 17CoE/147/2012-40 z 1. augusta 2012 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu podľa ust. § 219 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. potvrdil ako vecne správne, pretože sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol ďalšie dôvody, ktorými zároveň reagoval na relevantné argumenty odvolania. V prvom rade poukázal na to, že udelenie poverenia na vykonanie exekúcie nie je takým procesným rozhodnutím, ktoré by vylučovalo úplné alebo čiastočné zastavenie exekúcie pre nesúlad exekučného titulu so zákonom. Z ustanovení § 45 ods. 1 a 2 ZoRK vyplýva pre exekučný súd možnosť zastaviť exekúciu napriek právoplatnému rozhodcovskému rozsudku, ak má rozhodcovský rozsudok nedostatky uvedené v ust. § 40 písm. a/ alebo b/ ZoRK, alebo ak zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené, alebo odporuje dobrým mravom. Podľa súdnej praxe sú tieto ustanovenia aplikovateľné aj na prípady plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok.

Ďalej odvolací súd poukázal na znenie článku 6 ods. 1 smernice 93/13/EHS, podľa ktorého nesmú byť nekalé podmienky pre spotrebiteľa záväzné. Európsky súdny dvor vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil, že ide o kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znova zaviesť rovnosť. Tento nerovný vzťah môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy. Na základe uvedeného súdny dvor konštatoval, že vnútroštátny súd je povinný preskúmať ex offio nekalý charakter zmluvnej podmienky len čo má k dispozícii právne a správne skutkové okolnosti, potrebné na tento účel. Aj podľa platnej vnútroštátnej úpravy sú zmluvné ustanovenia, ktoré sú v rozpore s kogentnými ustanoveniami pravidiel na ochranu spotrebiteľa, neplatné a pre spotrebiteľov nezaväzujúce. Rozhodcovské rozsudky, ktoré sa zakladajú na takýchto zmluvných ustanoveniach sa považujú za protiprávne a nie je ich možné vykonať. Akékoľvek podmienky, ktoré sú podmienkami v zmysle smernice 93/13/EHS a ktoré sa odchyľujú od kogentných ustanovení

na ochranu spotrebiteľa, sa tiež musia považovať za odporujúce požiadavke dobrej viery a spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach na škodu spotrebiteľa (čl. 3 ods. 1 smernice 93/13/EHS). Vzhľadom na členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii od 1. mája 2004, ako aj na skutočnosť, že citovaná smernica bola do nášho právneho poriadku implementovaná len čiastočne a postupne v dlhšom časovom období, v zmysle konštantnej judikatúry Európskeho súdneho dvora nadobúda smernica v takomto prípade priamy účinok a súd ju musí bez ďalšieho aplikovať na právne vzťahy medzi fyzickými a právnickými osobami. Z judikatúry Súdneho dvora ES tiež vyplýva povinnosť národného súdu pri aplikácii ustanovení národného práva, ktoré sú hoci aj skoršieho dátumu ako uvedená smernica, interpretovať ich, pokiaľ je to možné, vo svetle presného znenia a účelu smernice.

Odvolací súd ďalej konštatoval, že zmluva o úvere z 12. augusta 2005, uzavretá medzi oprávneným a povinným, je zmluvou o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, keďže je nepochybné, že povinná je a v čase uzavretia zmluvy bola spotrebiteľom, zmluvu podpísala ako fyzická osoba a zo zmluvy nevyplýva účel použitia poskytnutých peňažných prostriedkov. Posúdenie predmetného vzťahu ako spotrebiteľského úveru nevyklučuje ani ust. § 1 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z., v ktorom sú taxatívne vymenované zmluvy, na ktoré sa daný zákon nevzťahuje. Právny vzťah medzi účastníkmi možno podradiť pod ust. § 2 písm. b/ citovaného zákona. Z uvedených dôvodov sa vo veci použije špeciálna právna úprava, obsiahnutá v zákone č. 258/2001 Z. z., v zákone č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ako aj v ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pokiaľ aj bod 19 Všeobecných obchodných podmienok poskytnutia úveru obsahuje klauzulu v zmysle ust. § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, táto klauzula nepochybne obchádza ust. § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o nemožnosti odchýliť sa v neprospech spotrebiteľa od výhodnejšej úpravy spotrebiteľských zmlúv v Občianskom zákonníku, a preto je zo zákona neplatná.

Súd prvého stupňa vyvodil správny záver o tom, že zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom. O takú zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ má možnosť

vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale pokiaľ by sa rozhodcovské konanie začalo na návrh dodávateľa, bol by povinný sa podrobiť rozhodcovskému konaniu, alebo podať návrh na štátnom súde.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený dovolanie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd uznesenie súdu prvého aj druhého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že v konaní súdov oboch stupňov došlo k vadám uvedeným v ust. § 237 písm. a/, d/, e/, f/ O. s. p. (dovolací dôvod podľa ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.), že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (dovolací dôvod podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (dovolací dôvod podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Odvolaciemu súdu tiež vytýkal, že jeho uznesenie nie je dostatočne odôvodnené a právne posúdenie trpí vadami nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti a porušuje právo účastníka konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Súčasťou dovolania bol tiež návrh oprávneného na prerušenie dovolacieho konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s ust. § 243c O. s. p. a článkom 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd predložil Súdnemu dvoru Európskej únie na rozhodnutie prejudiciálne otázky nasledovného znenia:

1. Má sa ustanovenie písm. q/ ods. 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že za každých okolností zakazuje rozhodovať spory v rámci spotrebiteľských zmlúv na základe rozhodcovskej doložky prostredníctvom rozhodcovských súdov v prípade, ak je rozhodcovská doložka individuálne dojednaná?
2. V prípade zápornej odpovede Súdného dvora na prvú otázku, je možné ustanovenie písm. q/ ods. 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že mu neodporuje uzatvorenie takej rozhodcovskej doložky, ktorá ustanovuje, že „všetky spory vzniknuté zo zmluvy (vrátane sporov o platnosť, výklad alebo zrušenie) budú riešené a/ pred stálym rozhodcovským súdom, ktorý vykonáva svoju činnosť na základe zákona a voči jeho rozhodnutiu možno podať žalobu o zrušenie všeobecnému súdu podľa zákona, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde, alebo b/ pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde s tým, že ak ktorákoľvek

zo zmluvných strán podá žalobu na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozvázovaciú podmienku rozhodcovskej doložky, čo však neplatí, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu?

3. Je v súlade s čl. 17 a čl. 47 Charty základných práv EÚ také rozhodnutie vnútroštátneho súdu, ktoré aplikujúc vnútroštátne procesné aj hmotnoprávne ustanovenia s odkazom na smernicu 93/13/EHS, zabráni vymožitelnosti reálnej pohľadávky veriteľa voči spotrebiteľovi?

Návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. dovolateľ odôvodnil tým, že Súdnemu dvoru Európskej únie by mala byť daná príležitosť posúdiť exekučné konanie, týkajúce sa záväzkových vzťahov v rámci spotrebiteľských zmlúv komplexne tak, aby účastníci konania boli zbavení právnej neistoty, vyplývajúcej z doterajšieho výkladu únieového práva a následnej aplikácie vnútroštátnymi súdmi Slovenskej republiky.

Povinná sa dovolaniu oprávneného písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (ust. § 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (ust. § 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený právnickou osobou založenou na účel výkonu advokácie (ust. § 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (ust. § 236 ods. 1 O. s. p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 239 O. s. p.

Prípustnosť dovolania podľa ust. § 239 O. s. p. v preskúmvanej veci neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu a ani o uznesenie, ktorým by

odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnu dvoru ES (ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska a ani o potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Rovnako nejde ani o uznesenie odvolacieho súdu, potvrdzujúce uznesenie okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia alebo o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Prípustnosť dovolania oprávneného by tak prichádzala do úvahy iba vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd, taxatívne vymenovaných v ust. § 237 O. s. p. Podľa citovaného zákonného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo súd bol nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Pre záver o prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 O. s. p. nie je relevantný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto zákonom ustanovení, keďže rozhodujúcou skutočnosťou je len zistenie súdu, že k takejto procesnej vade skutočne aj došlo.

Dovolateľ v dovolaní namietal vadu podľa ust. § 237 písm. a/ O. s. p., t. j. že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov. Právomoc súdov upravujú ustanovenia § 7 a § 8 O. s. p.

Podľa ust. § 7 ods. 1 O. s. p. v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávnych, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Podľa ods. 2 vyššie citovaného ustanovenia v občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy.

Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (ods. 3 vyššie citovaného uznesenia).

Podľa ust. § 8 O. s. p., ak sa má pred konaním na súde konať u iného orgánu, súdy môžu konať len vtedy, ak nebola vec v takomto konaní s konečnou platnosťou vyriešená (ide o tzv. delenú právomoc).

Nedostatok právomoci súdu sa považuje za neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ktorý spôsobuje, že súd nemôže vo veci konať a musí konanie zastaviť a vec postúpiť inému orgánu. Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán.

V danom prípade dovolateľ vadu konania podľa ust. 237 písm. a/ O. s. p. nevyvodzuje z toho, že súdy vôbec nemali konať a rozhodovať. Ich právomoc v exekučnom konaní nepopiera. Vytýka im iba, že sa „nesprávnou a ústavne nesúladnou interpretáciou ustanovení § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a § 45 ods. 1 a 2 ZoRK postavili do pozície orgánu vykonávajúceho komplexné preskúmanie exekučného titulu metódou, ktorá im v rámci zverenej právomoci ako exekučným súdom neprináleží, čím prekročili mieru možného rozhodovania o zákonom vymedzenom okruhu spoločenských vzťahov a porušili fundamentálnu zásadu právneho štátu – zásadu legality (čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky)“. Dovolateľ tak v skutočnosti namieta, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii zákona. Z obsahového hľadiska (ust. § 41 ods. 2 O. s. p.) teda nejde o námietku nedostatku právomoci súdov, ale o námietku inú, vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti právnych záverov súdov, na ktorých v danom prípade založili svoje rozhodnutia. Oprávnený takto formulovanou námietkou nedostatku právomoci súdov dostatočne nezohľadňuje, že ním napadnuté rozhodnutie bolo vydané v exekučnom konaní, v ktorom rozhodovanie súdov vyplýva jednoznačne priamo zo zákona (viď napríklad ustanovenia § 38 ods. 3, § 44 ods. 2, § 50 ods. 2, § 56, § 57 a ďalšie Exekučného poriadku). Vzhľadom k tomu nie je opodstatnená námietka dovolateľa

o existencii vady konania podľa ust. 237 písm. a/ O. s. p., keďže súdy rozhodovali vo veci, ktorá patrí do ich právomoci.

Dovolateľ prípustnosť dovolania ďalej vyvodzoval z ust. § 237 písm. d/ O. s. p., keď poukázal na prekážku právoplatne rozhodnutej veci.

Podľa ust. § 159 ods. 3 O. s. p., len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Podľa ust. § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa ust. § 104 ods. 1 veta prvá O. s. p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Prekážka právoplatne rozhodnutej veci svojou povahou patrí k procesným podmienkam a jej zistenie v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok, alebo stav vymedzený žalobným petitom, vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku).

Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, ak určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne alebo neúplne. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov, nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právní

nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie.

Z obsahu spisu vyplýva, že konaniu vo veci exekúcie oprávneného P., s. r. o., so sídlom v B., proti povinnej A. C., nar. X. bytom M., o vymoženie sumy 386,38 Eur s príslušenstvom, na základe rozhodcovského rozsudku sp. zn. SR 0059/06 zo 16. februára 2006, vydaného Stálym rozhodcovským súdom, zriadeným zriaďovateľom S., a. s., vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 9Er/1809/2006, nepredchádzalo žiadne iné konanie na exekučnom súde a vo veci nebolo predtým rozhodnuté. Vydanie poverenia na vykonanie exekúcie nie je rozhodnutím, ktorým sa exekučné konanie končí a nezakladá prekážku veci rozsúdenej. Ako je z vyššie uvedeného zrejmé, v predmetnej exekučnej veci nebolo s konečnou platnosťou rozhodnuté a vo veci nepredchádzalo žiadne iné konanie. Súd je povinný skúmať exekučný titul v rovnakom rozsahu počas celého exekučného konania, nielen pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. V prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti exekučného titulu, môže exekúciu aj bez návrhu zastaviť. S poukazom na vyššie uvedené dovolateľom vytýkaná vada konanie nezaťažila.

Podľa názoru dovolateľa je konanie súdov postihnuté aj vadou podľa ust. § 237 písm. e/ O. s. p., pretože sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný.

Občianske súdne konanie je ovládané dispozičnou zásadou a začína sa na návrh. Bez návrhu možno začať konanie vo veciach uvedených v ust. § 81 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. Ak nebol podaný návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Ak takéto konanie napriek tomu prebieha, treba ho v ktoromkoľvek štádiu konania zastaviť.

V predmetnej veci exekučný súd nezačal konať svojvoľne, sám od seba, ale na základe žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, teda návrh na začatie konania bol podaný. Exekučný súd v predmetnej veci následne exekúciu podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju. Podľa ust. § 58 ods. 1 Exekučného poriadku súd exekúciu zastaví na návrh alebo aj bez návrhu. Z obsahu tejto námietky vyplýva, že dovolateľ napáda vecnú správnosť právnych záverov súdov (ich

právneho posúdenia veci), na ktorých založili svoje rozhodnutia. Námiетка dovolateľa o existencii vady uvedenej v ust. § 237 písm. e/ O. s. p. nie je preto opodstatnená.

Podľa názoru dovolateľa je konanie súdov tiež postihnuté vadou podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. O takú vadu ide vtedy, ak sa postupom súdu účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom, čím sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Dovolateľ existenciu tejto vady vyvodzoval z toho, že súdy oboch stupňov oprávneného nevyzvali, ani s ním inak nekomunikovali o jeho právnych a skutkových návrhoch, konali bez nariadenia pojednávania a bez dokazovania. Citoval z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd SR“) sp. zn. II. ÚS 136/08, ktorý v postupe, ktorým súd odníme účastníkovi konania možnosť vyjadriť sa k dôkazu, ktorý súd vykonal a ktorý obsahoval zistenie významné pre jeho rozhodnutie, a vytvorí tak dotknutému účastníkovi podstatne nevýhodnejšie podmienky na preukázanie svojich tvrdení, než akými disponuje druhý účastník konania, videl nielen porušenie základného práva účastníka vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, ale aj porušenie princípu kontradiktórnosti a rovnosti zbraní ako základných defíničných prvkov práva na spravodlivé súdne konanie. Poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“) sp. zn. 1 Cdo 145/2004, ktorý existenciu vady podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. videl v takom postupe odvolacieho súdu, ktorým tento potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa z iného právneho dôvodu, vychádzajúceho zo skutočností, ktoré neboli žalobcom tvrdené a ani súd prvého stupňa sa nimi vo svojom rozhodnutí nezaoberal, a to bez toho, aby účastníkovi konania umožnil k novým právnym záverom sa vyjadriť, prípadne predložiť dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili významnými.

K uvedenému dovolací súd opätovne poznamenáva, že podľa ust. § 58 ods. 1 Exekučného poriadku môže exekučný súd zastaviť exekúciu nielen na návrh účastníka konania, ale aj bez návrhu, ak zistí, že na to existuje zákonný dôvod (vid' najmä dôvody zastavenia exekúcie uvedené v § 57 Exekučného poriadku). Exekučný súd v takom prípade pochopiteľne nemá povinnosť účastníkov vopred informovať o svojom zámere zastaviť exekúciu a vyzvať ich na zaujatie stanoviska. V prejednávanej veci okresný súd exekúciu

zastavil podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku, to znamená po vyhlásení exekúcie za neprípustnú, pretože zistil, že je tu iný dôvod (odlišný od dôvodov uvedených pod písm. a/ až f/), pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Týmto dôvodom je absencia materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu. Ide o jeden zo základných predpokladov prípustnosti exekúcie, ktorý je exekučný súd povinný skúmať už v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Podľa ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku je exekučný súd po doručení žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia povinný preskúmať podanú žiadosť a k nej pripojený návrh na vykonanie exekúcie, ako aj exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. V rámci toho najmä skúma, či návrh na vykonanie exekúcie obsahuje všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený doložkou vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami špecifikovanými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania podľa ust. § 103 O. s. p. V tomto štádiu exekučného konania, kedy je úlohou súdu posúdiť, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 42 ods. 2 Exekučného poriadku) sa vychádza z tvrdení oprávneného, ktoré sú obsahom jeho návrhu na vykonanie exekúcie a z pripojeného exekučného titulu. Dokazovanie v zmysle procesnej činnosti súdu upravenej v ust. § 122 až § 124 O. s. p. exekučný súd v tomto štádiu exekučného konania nevykonáva, postačuje totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti osvedčené okolnosťami, vyplývajúcimi priamo zo súdneho spisu. Oboznamovanie sa s obsahom listín, tvoriacich súčasť súdneho spisu, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia, si nevyžaduje nariadenie pojednávania a osobnú účasť oprávneného a povinného. Ak aj napriek existencii skutočnosti, ktorá by bola dôvodom pre zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, súd poverenie vydá, je povinný toto svoje pochybenie napraviť tým, že exekúciu aj bez návrhu zastaví. Postupuje pritom rovnako ako v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Len pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že povinnosť exekučného súdu nariadiť pojednávanie, ak rozhoduje o zastavení exekúcie podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku, bola zavedená až s účinnosťou od 7. augusta 2012 (napadnuté rozhodnutie okresného súdu je z 5. apríla 2012) a s účinnosťou od 1. januára 2013 bola zmenená na možnosť exekučného súdu nariadiť pojednávanie, ak je to nevyhnutné pre objasnenie veci.

Odvolačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania a bez toho, aby vo veci vykonával dokazovanie. Oprávnenému účastníkovi exekučného konania napriek tomu nebola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože ide o zákonom predpokladaný a dovolený postup odvolacieho súdu, vyplývajúci z ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého odvolací súd môže o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania s výnimkou prípadov uvedených v odseku 1, kedy je nariadenie pojednávania naopak povinné. Ide o prípady, keď odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej a buď je potrebné v odvolacom konaní zopakovať alebo doplniť dokazovanie, alebo súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, alebo ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, alebo si nariadenie pojednávania vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch je nariadenie pojednávania ponechané na úvahu odvolacieho súdu. V prejednávannej veci odvolací súd bez akýchkoľvek výhrad prevzal skutkový stav tak, ako ho zistil súd prvého stupňa a stotožnil sa aj s jeho právnym posúdením veci. Pre doplnenie alebo opakovanie dokazovania, na účely ktorého by bolo potrebné nariadiť pojednávanie, nebol žiadny dôvod, keďže ani samotní účastníci vykonanie žiadnych dôkazov v odvolacom konaní nenavrhl.

Pokiaľ oprávnený vyvodzuje existenciu procesnej vady v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p. z toho, že súdy konali vo veci bez nariadenia pojednávania a bez dostatočnej komunikácie s oprávneným, ide o námietku nedôvodnú. Namietaným postupom súdov nebola oprávnenému znemožnená realizácia jeho procesných práv.

Námietku oprávneného, že exekučný súd v exekučnom konaní nie je oprávnený ex offo skúmať povahu rozhodcovskej doložky, dovolací súd posudzoval iba v súvislosti so zisťovaním, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k vade uvedenej v ust. § 237 písm. f/ O. s. p, teda či v konaní pred súdmi nižších stupňov nebola oprávnenému ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom.

V predmetnej veci okresný súd, ako súd exekučný, na základe žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu sp. zn. SR 0059/06 zo 16. februára 2006 poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie na vymoženie uloženej povinnosti z citovaného rozhodcovského rozsudku. Následne exekučný súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekučné konanie zastavil (ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku). Podľa názoru dovolacieho súdu, tak

exekučný súd prvého stupňa, ako aj súd odvolací, podmienky na zastavenie exekúcie posúdili správne. Je potrebné tiež uviesť, že v predmetnej veci nemalo byť vydané ani poverenie pre súdneho exekútora na vykonanie exekúcie.

Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označil za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd nielen oprávnený, ale zároveň aj povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej a platnej rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky).

Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky dohodnutej v spotrebiteľskej veci (t. j. vo veci vyplývajúcej zo spotrebiteľského právneho vzťahu, založeného spotrebiteľskou zmluvou) súdy v exekučnom konaní nepreskúmavali vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizovali svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnenie posúdiť, či exekučný titul nie je v rozpore so zákonom, ako aj z ustanovenia § 45 ods. 1 a 2 ZoRK, t. j. oprávnenie posúdiť, či plnenie, na ktoré rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka konania, nie je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo neodporuje dobrým mravom.

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá, alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie alebo neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku. Takúto interpretáciu ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje účel právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa, ktoré tvoria samostatné odvetvie práva, a to spotrebiteľské právo. Týmto účelom je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že vyššie uvedené závery vyplývajú z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. uznesenie sp. zn. 6 Cdo 105/2011 z 10. októbra 2012).

Oprávneniu súdov v exekučnom konaní skúmať právomoc rozhodcovského súdu v súvislosti s existenciou alebo platnosťou rozhodcovskej zmluvy nebránia ani ustanovenia ZoRK, napr. § 21 ods. 2 alebo § 40 ods. 1 písm. c/ tohto predpisu. Tieto ustanovenia sa týkajú všeobecne účastníkov rozhodcovského konania, ktorými môžu byť aj iné subjekty než spotrebiteľia. Kým nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v prípade iných účastníkov rozhodcovského konania (tzv. nespotebiteľov) znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v konkrétnej veci, tak v spotrebiteľských veciach tomu tak nie je. Princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. To znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd naplňa príkaz, vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 230/2011 z 18. septembra 2012.

V preskúmvanej veci súdy v exekučnom konaní správne konštatovali neprijateľnosť, a tým aj neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinného, ako spotrebiteľa. Listiny predložené oprávneným takýto záver umožňovali. Zo zmluvy o úvere, uzavretej medzi oprávneným a povinným vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy, keďže jej súčasťou sú (ako predtlačný formulár) Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, vrátane rozhodcovskej doložky, upravenej v bode 15 týchto podmienok. Dovolací súd sa stotožnil aj s dôvodmi, ktorými súdy v exekučnom konaní odôvodnili nevyváženosť dohodnutej rozhodcovskej doložky.

Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že k vade konania podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. nedošlo, t. j. oprávnenému nebola postupom súdu prvého stupňa a ani odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom.

V ďalšej časti dovolania oprávnený uplatnil viacero výhrad voči právnomu posúdeniu veci súdmi, poukázal na nesprávnu aplikáciu a interpretáciu smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, nedostatočnú odôvodnenosť, nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť záverov odvolacieho súdu, čím malo dôjsť k porušeniu jeho práva, ako účastníka konania, na súdnu ochranu podľa článku 46 odseku 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“).

Podľa článku 46 odseku 1 Ústavy SR, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 odseku 1 Ústavy SR a článku 36 odseku 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Súd tiež nemusí dať odpoveď na všetky otázky, nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu, uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozhodnutie opravného (odvolacieho) súdu (ust. § 211 O. s. p.). Podľa ust. § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa

v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR zahŕňa aj právo účastníkov konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Tomuto právu účastníkov konania korešponduje povinnosť súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné dôvody, na ktorých je založené. Zákonnú úpravu tejto povinnosti súdu upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 157 ods. 2.

Podľa ust. § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa ust. § 167 ods. 2 O. s. p., ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Ústavný súd SR sa k povinnosti súdov riadne odôvodniť rozhodnutie vyjadril vo viacerých svojich rozhodnutiach, v ktorých uviedol, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu (sp.zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). V rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 358/09 Ústavný súd SR konštatoval, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Rovnako ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany dal súd podrobnú odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz

Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p. platí aj v odvolacom konaní (ust. § 211 ods. 2 O. s. p.). Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 78/05 uviedol, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám, kladeným na odôvodnenie rozhodnutia v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., ako aj ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu SR.

Okresný súd (ako súd prvého stupňa) v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, ktoré oprávnenou osobou predložené listiny preskúmal a s akými skutkovými závermi, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávajúcu vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Okresný súd zrozumiteľne a v potrebnom rozsahu vysvetlil v odôvodnení svojho rozhodnutia záver o tom, prečo rozhodcovskú doložku dojednanú v zmluve o úvere považoval za neprijateľnú podmienku, ktorá bola od počiatku neplatná podľa ust. § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, účinného v čase uzavretia zmluvy, z dôvodu ktorého sa rozhodcovské konanie uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok, vydaný v takomto konaní, preto nemôže byť riadnym exekučným titulom na vykonanie exekúcie. Okresný súd tento titul považoval za materiálne nevykonateľný a absenciu tejto jeho vlastnosti za neodstrániteľnú prekážku brániacu vykonaniu exekúcie, z dôvodu ktorého exekúciu podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku vyhlásil za neprípustnú a zároveň ju zastavil.

Krajský súd (ako súd odvolací) odôvodnil rozhodnutie v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p., keď skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa s doplnením ďalších dôvodov, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Odôvodnenie

dovoláním napadnutého uznesenia dalo odpoveď na relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany oprávneného, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo bolo nutné pristúpiť k vyhláseniu exekúcie za neprípustnú a k jej zastaveniu podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku. Okolnosť, že táto odpoveď neúspešného oprávneného neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie nespĺňa náležitosti zákonného rozhodnutia podľa ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv, či požiadaviek dovolateľa.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť a ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Podľa názoru dovolacieho súdu, skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v posudzovanom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s článkom 6 odsekom 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článkom 46 odsekom 1 Ústavy SR, pretože odôvodnenie dovoláním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok spĺňa požiadavky zákona na odôvodnenie rozhodnutia.

Námietku dovolateľa týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutí prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu posúdil odvolací súd ako nedôvodnú.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) je potrebné uviesť, že ide o dovolací dôvod, ktorý sám o sebe prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v Občianskom súdnom poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania (ust. § 236 a nasl. O. s. p.), nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému prieskumu a ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. Uvedený záver platí aj pre dovoláciu námietku, obsahom ktorej je výskyt tzv. inej vady v konaní pred odvolacím súdom, odlišnej od vád taxatívne uvedených v ust. § 237 O. s. p., o ktorej dovolateľ tvrdí, že mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

Keďže dovolanie oprávneného nie je procesne prípustné, dovolací súd nebol oprávnený pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom (dovolací dôvod podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) a ani skúmať, či odvolací súd svoje konanie nezaťažil tzv. inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (dovolací dôvod podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania v prejednávanej veci nemožno vyvodiť z ust. § 239 O. s. p. a dovolacím súdom neboli zistené ani vady konania podľa ust. § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, podľa ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s ust. § 243b ods. 5 O. s. p. odmietol dovolanie oprávneného, pretože dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný.

Dovolateľ v podanom dovolaní zároveň navrhol, aby dovolací súd podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ v spojení s ust. § 243c O. s. p. prerušil konanie v predmetnej dovolacej exekučnej veci a požiadal Súdny dvor Európskej únie o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy, a to o výklad ustanovenia písmena q/ odseku 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, pričom v dovolaní uviedol tri konkrétne predbežné otázky, ktoré navrhol predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie.

Článok 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (pôvodný článok 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva) ustanovuje, že Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať predbežný nález o otázkach, ktoré sa týkajú:

- a) výkladu zmlúv;
- b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie.

Napriek zneniu ustanovenia § 36 ods. 2 Exekučného poriadku, podľa ktorého exekučné konanie nemožno prerušiť, ak osobitný zákon neustanovuje inak, dovolací súd zastáva názor, že ustanovenie 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. je aplikovateľné aj v exekučnom konaní, pretože povinnosť vnútroštátneho súdu prerušiť konanie na účely iniciovania konania o predbežnej otázke pred Súdnym dvorom Európskej únie, vyplýva z noriem primárneho únievého práva (pôvodne čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva,

po premenovaní čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie), ktoré podľa čl. 7 Ústavy SR a aj v zmysle judikatúry Súdneho dvora ES/EÚ (napr. rozsudok vo veci Simmenthal, č. 106/77) majú prednosť pred vnútroštátnymi právnymi normami.

Vnútroštátny súd však nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na prerušenie konania a predloženie veci Súdnemu dvoru Európskej únie na vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke, resp. viacerých predbežných otázkach. Túto povinnosť má len vtedy, ak dospel k záveru, že požiada Súdny dvor Európskej únie o rozhodnutie o predbežnej otázke, pretože je potrebné podať **výklad komunitárneho práva**, ktorý je rozhodujúci pre riešenie konkrétnej právnej veci. Účelom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, avšak nie rozhodnúť o konkrétnych skutkových alebo právnych okolnostiach určitého sporu, ktorý nemá komunitárnu relevanciu a je prejednávaný vnútroštátnym súdom.

V predmetnej exekučnej veci oprávnený spochybňoval, či exekučný súd je oprávnený skúmať platnosť rozhodcovskej doložky uzavretej medzi účastníkmi zmluvy a či predmetná rozhodcovská doložka je neprijateľnou podmienkou. Posúdenie predmetnej námietky oprávneného a jej vyriešenie patrí do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu, bez potreby výkladu a prejudiciálneho rozhodnutia zo strany Súdneho dvora Európskej únie. Z obsahu spisu vyplýva, že vnútroštátne súdy priamo neaplikovali normy komunitárneho práva, keďže na predmetnú vec sa vzťahujú právne normy platné na území Slovenskej republiky, do ktorých bol transponovaný obsah príslušných právnych noriem Európskej únie. Otázka výkladu, resp. vymedzenia hraníc aplikácie komunitárneho práva nebola pre riešenie predmetného prípadu kľúčová, resp. rozhodná vzhľadom na dostatočnú právnu úpravu predmetnej problematiky v právnom poriadku Slovenskej republiky. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, keďže k rovnakým záverom v otázke prerušenia konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v iných exekučných veciach, napr. sp.zn. 3 Cdo 108/2012, 3 Cdo 33/2012 a 3 Cdo 118/2012.

Ak súd pri priebežnom posudzovaní veci nedospeje k záveru o potrebe výkladu komunitárneho práva, tak prejednanie a rozhodnutie veci sudcom vnútroštátneho súdu v takom prípade nezakladá procesnú vadu konania podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej exekučnej veci nie je daný dôvod na prerušenie dovolacieho konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ v spojení s ust. § 243c O. s. p., preto návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol.

V dovolacom konaní právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo úspešnej povinnej (ust. § 243b ods. 5 a § 243c v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.). Keďže však povinnej v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, dovolací súd jej ich náhradu nepriznal.

Dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol hlasovaním pomerom hlasov 3:0 (ust. § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. marca 2013

JUDr. Štefan Šatka, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová